

verschijnselen zijn, die wel niet eens bij alle of bijna alle bekende ziektebeelden zijn voorgekomen.

Wenscht men een boek te bezitten, waarin men opgesomd wil vinden alle ziekten, waarbij een bepaald verschijnsel wel eens is voorgekomen, nu en dan met lezenswaardige opmerkingen er bij, dan schaffe men zich bovengenoemde werken aan; wil men echter in differentiaal-diagnostische moeilijkheden oplossingen vinden, dan zie ik niet in, dat men door deze werken veel verder geholpen zal worden. In de voorrede van het tweede deel noemt de schrijver dit „das Spiegelbild meines medizinisch-geistigen Ich”, en hoopt, dat een gunstig lot het zal begeleiden. Ik hoop het voor hem; toch geloof ik, dat hem dit in andere landen dan het onze zal deelachtig worden. De Nederlandsche geneeskundigen zullen er waarschijnlijk niet door bevredigd worden.

L. S. HANNEMA.

E. STAHNKE, *Röntgenologische Untersuchungen des Duodenumms bei elektrischer Vagusreizung*. Würzburger Abhandlungen, Neue Folge, Band 2, Heft 7, 1925, CURT KABITZSCH, Leipzig, II bldz. met 1 plaat. Prijs: één mark.

Kleine monografie, eigenlijk meer een tijdschriftartikel. Bij menschen met een gezonde maag werd de vagus geprikkeld door een in den slokdarm gebrachte sonde, die twee electroden in den vorm van metalen olijven bevatte, waardoor een elektrische stroom geleid werd. Het bleek nu, dat door deze vagusprikkelingen alle bewegingsverschijnselen te voorschijn konden geroepen worden, die als indirecte verschijnselen bij de zweer van den twaalfvingerigen darm bekend zijn. Dat deze verschijnselen ook bij verschillende andere ziektoestanden kunnen aangetroffen worden, is algemeen bekend; niet daarom dan ook deelt schrijver de uitkomst zijner proeven mede, maar omdat zij een aannemelijke verklaring geven voor het ontstaan van de zweer in den twaalfvingerigen darm op neurogenen bodem.

N. VOORHOEVE.

Allergische Diathese und allergische Erkrankungen (Idiosynkrasieen, Asthma, Heufieber, Nesselsucht u.a.) von Dr. HUGO KÄMMERER. München. Verlag von J. F. BERGMANN, 1926. 210 bldz. Prijs: 13.50 mark.

De z.g.n. overgevoelighedsziekten mogen zich verheugen in een toenemende belangstelling. Ook dit lijvige boek geeft daarvan weer getuigenis. Nadat de schrijver zijn meening over het wezen der allergie en der allergische ziekten heeft toegelicht, handelt hij achtereenvolgens over de proefondervindelijke anaphylaxie, de allergische konstitutie en allergische dispositie, de idiosyncrasieën, de allergenen en het diagnostisch onderzoek op allergenen, de eosinofilie, de haemoclastische reactie volgens WIDAL, de algemeene therapie der allergische ziekten, de urticaria, het asthma bronchiale, de hooikoorts, het angioneurotisch oedeem (QUINCKE), de allergisch-anaphylaktische maag- en darm-stoornissen, de migraine,

epilepsie, zwangerschapstoxikosen (in het bijzonder eclampsie), de purpura van SCHÖNLEIN—HENOCH (haemorrhagische capillair-toxikose), de intermitterende gewrichtszwellingen, allergie en infectieziekten, en ten slotte een hoofdstuk over huidziekten, in het bijzondere het eczeem.

Aan de samenstelling van dit boek is bijzonder veel werk besteed; dit treft ons bij de bestudeering van elk hoofdstuk. Dit boek is daarom aan te raden aan hem of haar, die op de hoogte wil komen van dit ongetwijfeld zeer belangwekkende onderdeel der geneeskundige wetenschap. Bij de bestudeering bedenke men echter wel, dat van vele aandoeningen, die hier als z.g.n. „allergisch” behandeld worden, deze aard op zijn zachtst gezegd, nog zeer twijfelachtig is. De schrijver tracht wel bij de vele, in dit boek behandelde aandoeningen, den allergischen aard te ontwikkelen, doch de bewijzen, die er voor aangehaald worden, zijn soms zeer zwak.

Wanneer men dit boek voldoende kritisch doorwerkt, kan men zijn kennis van deze aandoeningen zeer vermeerderen, al leest dit boek niet gemakkelijk. Het is een Duitsch studiewerk.

J. HEKMAN.

J. BLUMBERG, *Lehrbuch der topographischen Anatomie*, mit besonderer Berücksichtigung ihrer Anwendung. Berlin—Wien. URBAN und SCHWARZENBERG, 1926. 440 bldz. en 152 afbeeldingen. Prijs: 21 mark, geb. 24 mark.

De schrijver van dit werk is oud chirurg, thans docent in chirurgische ontleedkunde aan de universiteit te Dorpat en daardoor zeker wel de aangewezen man om een boek over topographische ontleedkunde te schrijven, dat den lezer niet slechts wil leeren, hoe de deelen van het menschelijk lichaam ten opzichte van elkaar liggen, maar ook, wat de beteekenis van die verhoudingen is voor den clinicus in het algemeen, voor den chirurg in het bijzonder. Naar mijn meening heeft de schrijver deze dubbele taak op een voortreffelijke wijze uitgevoerd; hij heeft erbij steeds in het oog gehouden, dat zijn boek in de eerste plaats een leerboek der topographische ontleedkunde moest zijn; eerst na uitstekende beschrijvingen der ontleedkundige verhoudingen, waarbij hij zich van overbodige wijdloopigheid onthoudt, behandelt hij hun practisch belang. Ik kan het werk dan ook warm aanbevelen aan iederen arts, die de behoefte gevoelt om zijn kennis der ontleedkunde nog eens op te frischen. Voor studenten, die de ontleedkunde leeren, terwijl zij van de kliniek nog nagenoeg niets afweten, is dit leerboek echter minder geschikt. Het doorbladeren ervan deed mij echter sterker dan ooit gevoelen, hoe jammer het toch is, dat het onderwijs in ontleedkunde ophoudt met het candidaatsexamen en niet ook gedurende den klinischen leertijd in den vorm van eenige lessen in toegepaste ontleedkunde wordt voortgezet.

W. A. MIJSBERG.